

عنوان مقاله:

تحلیل تطبیقی مشبه و مشبه به های سعدی شیرازی و شفیعی کدکنی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های دستوری و بلاغی، دوره 7، شماره 12 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسندگان:

علی سلیمانی - دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی دانشگاه قم

بهاءالدین اسکندری - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه قم

خلاصه مقاله:

در این مقاله تشبیهات 50 غزل عاشقانه سعدی شیرازی و دفتر غزل برای گل آفتابگردان شفیعی کدکنی، از منظر مشبه و مشبه به، تکرار در تشبیهات و شیوه های نو کردن آن مورد تطبیق و بررسی قرار گرفت. مقایسه تطبیقی تشبیهات این دو نماینده دیروز و امروز، آشکار کننده برخورد دو نگاه و دو تجربه در عرصه تشبیهات است. ازاین رو در این مقاله با دسته بندی کردن عناصر، تطبیق و تحلیل تشبیهات و ارائه نمودارهایی، میزان ابتکار و تقلید گویندگان مشخص شد. از رهرو این تطبیق و بررسی دریافتیم که مشبه در دفتر شفیعی کدکنی و مشبه به در غزل های منتخب سعدی از تنوع و تعدد بیشتری برخوردار است. تعدد مشبه، یعنی تعدد فکر و اندیشه و گستردگی موضوع را منجر می شود؛ حال آن که تعدد مشبه به، یعنی تنوع مضمون، اغراق و مبالغه. همچنین در این پژوهش دریافتیم که سعدی از تشبیهات: تفضیل، مضمّر، مقید کردن و واژگان مترادف، برای رفع تکرار مشبه های خود استفاده کرده است؛ در مقابل شفیعی کدکنی مقید کردن مشبه و همراه شدن تشبیه با دیگر صنایع زیبایی سازی را برای رهایی از تکرار برگزیده است و از آنجا که خیال او تشبیهات جدیدی را ابداع نموده، کمتر از شگردهای گریز از تکرار تشبیه قداما چون: تشبیه معکوس، تفضیل و... بهره برده است. همچنین شفیعی کدکنی برای رهایی از تکرار در مشبه به، از لطیف کردن تشبیه سود جسته که کاری نو و بدیع محسوب می شود و شیخ اجل بدان توجهی نداشته است.

کلمات کلیدی:

مشبه، مشبه به، عناصر سازنده، تکرار، سعدی، شفیعی کدکنی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/871901>

